

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลขนาดกลางในเขตพื้นที่ตำบลตะเคียนเลื่อน อำเภอมือง จังหวัดนครสวรรค์ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Suvey Resarch) มีรายละเอียดด้านวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการสรุปผล การศึกษา อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย ๑) เพื่อต้องการศึกษาการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลขนาดกลาง ของตำบลตะเคียนเลื่อน อำเภอมือง จังหวัดนครสวรรค์ ๒) เพื่อเปรียบเทียบความคิดของประชาชนต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลตะเคียนเลื่อน โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ๓) เพื่อนำผลการวิจัยเป็นข้อมูลไปประยุกต์ใช้ในการบริหารภายในองค์การให้ประสิทธิภาพ

ในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยวิธีการวิจัยเชิงสำรวจกับกลุ่มตัวอย่างประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลตะเคียนเลื่อน อำเภอมือง จังหวัดนครสวรรค์ รวม ๑๒ หมู่บ้าน ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง และขออนุญาตพร้อมด้วยหนังสือรับรองจากสำนักงานศูนย์บัณฑิตศึกษาวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ โครงการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อขออนุญาตจากนายอำเภอมือง จังหวัดนครสวรรค์ และนายกองค์การบริหารส่วนตำบลตะเคียนเลื่อน รวมถึงกำนันผู้ใหญ่บ้านตำบลตะเคียนเลื่อน ด้วยการเก็บข้อมูลจากประชาชน ๑๒ หมู่บ้าน นำแบบสอบถามจำนวน ๓๖๑ ชุด แจกให้ประชาชนแสดงความความคิดเห็น ว่าด้วยเรื่องการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ได้มีการกำหนดตัวอย่างการเปิดตารางขนาดกลุ่มสำเร็จรูปของ ทาโร่ ยามาเน่ (Taro yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ ๙๕ และเป็นความคลาดเคลื่อนที่ระดับ ๐.๕ ได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน ๓๖๑ คน โดยผู้วิจัยใช้วิธีแจกให้ประชาชน และดำเนินการจัดเก็บแล้วเสร็จภายในเวลา ๒๐ วัน นำไปวิเคราะห์ข้อมูลตามแนวทางการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ใช้แบบสอบถามที่ได้ที่ได้รับความเห็นชอบจากประชาชนเป็นเครื่องในการวิเคราะห์ข้อมูล

ซึ่งในส่วนแบบสอบถามแบ่งออกเป็น ๓ ขั้นตอน ประกอบด้วย ตอนที่ ๑ เป็นข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ ๒ เป็นข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลตะเคียนเลื่อน อำเภอมือง จังหวัดนครสวรรค์ และตอนที่ ๓ เป็นข้อเสนอแนะในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล วิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามปลายเปิด (Open

ended Questionnaire) วิเคราะห์การเขียนเรียงความประกอบตาราง เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลตามแนวทางการวิจัยโปรแกมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) วิเคราะห์ข้อมูลด้านการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลตะเคียนเลื่อน อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ด้วยการใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และทดสอบสมมติฐานการวิจัยโดยจำแนกตามลักษณะตัวแปร สถิติการทดสอบการใช้ค่า ที (t-test) ในกรณีตัวแปรต้น ๒ กลุ่ม และทดสอบค่า เอฟ (F-test) โดยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และเปรียบเทียบความแตกต่าง โดยผลวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD)

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

๕.๑.๑ สถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิจัย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน ๓๖๑ คน พบว่าเพศของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน ๑๘๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๗๐ เพศหญิง จำนวน ๑๗๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๙.๓๐ อายุ ของผู้ตอบแบบสอบถาม อายุต่ำ ๒๐ ปี จำนวน ๒ คน ร้อยละ ๐.๖๐ อายุ ๒๑ – ๓๐ ปีจำนวน ๒๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๖.๑๐ อายุ ๓๑-๔๐ ปี จำนวน ๖๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๘๐ อายุ ๔๑-๕๐ ปี จำนวน ๑๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๒.๘๐ อายุ ๕๑-๖๐ ปี จำนวน ๑๔๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๐.๔๐ อายุ ตั้งแต่ ๖๑ ปีขึ้นไป จำนวน ๑๑๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๓๐ ระดับการศึกษา ของผู้ตอบแบบสอบถาม ประถมศึกษา จำนวน ๑๔๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๙.๐๖ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน ๗๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๐๕ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน ๔๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๓๐ ระดับอนุปริญญา / ปวส. ๖๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๐๑ ระดับปริญญาตรีขึ้นไป จำนวน ๓๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๘.๖๐ อาชีพ ของผู้ตอบแบบสอบถาม ข้าราชการ จำนวน ๕๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๕๑ อาชีพธุรกิจส่วนตัว จำนวน ๖๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๘๔ อาชีพเกษตรกร จำนวน ๑๓๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๖.๘๔ อาชีพรับจ้าง จำนวน ๙๙ คน คิดเห็นร้อยละ ๒๗.๔๒ อาชีพนักเรียน-นักศึกษา จำนวน ๒ คน คิดเป็นร้อยละ .๕๕ ส่วนอาชีพอื่น ๆ จำนวน ๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๘๓ รายได้ ของผู้ตอบแบบสอบถามทั่วไปอยู่ระหว่าง ๑๔,๐๐๐ – ๗,๕๐๐ บาท จำนวน ๑๔๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๓.๐๔ ผู้มีรายได้ระหว่าง ๗,๕๐๑ – ๑๐,๐๐๐ บาท จำนวน ๑๑๔ คน ผู้มีรายได้ ๑๐,๐๐๑ – ๑๒,๕๐๐ บาท มีจำนวน ๘๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๒.๙๖ ผู้มีรายได้ระหว่าง ๑๐,๐๐๑ บาท จำนวน ๑๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๒.๗๓ ผู้มีรายได้ ๑๕,๐๐๑ – ๒๐,๐๐๐ บาท จำนวน ๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๑.๙๙ คน

๕.๑.๒ ทักษะของประชาชน ในเขตพื้นที่ ๑๒ หมู่บ้าน ต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลตะเคียนเลื่อน อำเภอมือง จังหวัดนครสวรรค์

การเก็บข้อมูลจากประชาชนและวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลตะเคียนเลื่อน อำเภอมือง จังหวัดนครสวรรค์ ในแต่ละองค์ประกอบและจำแนกตามหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า ปรากฏผลดังนี้

๑. ด้านหลักนิติธรรม (การปฏิบัติงานที่ยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม ปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต ยึดความถูกต้องให้เป็นไปตามระเบียบ กฎหมายที่กำหนดไว้), ผลการวิจัยพบว่าระดับความคิดเห็นต่อการ ศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลตะเคียนเลื่อน อำเภอมือง จังหวัดนครสวรรค์ ด้านหลักนิติธรรม โดยรวมมีความคิดเห็น อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = ๒.๘๕$) เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละข้อพบว่า ประชาชนมีระดับความคิดเห็นต่อการ ศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลตะเคียนเลื่อน อำเภอมือง จังหวัดนครสวรรค์ ด้านหลักนิติธรรมอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

๒. ด้านหลักคุณธรรม (การปฏิบัติงานที่ยึดมั่น ในความถูกต้องดีงาม ปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต ยึดความถูกต้องให้เป็นไปตามระเบียบที่กฎหมายกำหนดไว้), ผลการวิจัยพบว่าระดับความคิดเห็นต่อการ ศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลตะเคียนเลื่อน อำเภอมือง จังหวัดนครสวรรค์ ด้านคุณธรรม โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = ๓.๑๘$) เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละข้อพบว่าประชาชนมีระดับความคิดเห็นต่อการ ศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลตะเคียนเลื่อน อำเภอมือง จังหวัดนครสวรรค์ ด้านหลักคุณธรรม อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

๓.หลักความโปร่งใส (การที่องค์การบริหารส่วนตำบล มีการส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรและประชาชน พร้อมกับการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารอย่างตรงไปตรงมาให้ประชาชนในเขตพื้นที่ชุมชนเข้าถึงข้อมูลได้สะดวก และมีขบวนการให้ประชาชนตรวจสอบได้ โดยถือปฏิบัติในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้ทราบตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสาร) ผลการวิจัย พบว่าระดับความคิดเห็นต่อการ ศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลตะเคียนเลื่อน อำเภอมือง จังหวัดนครสวรรค์ ด้านความโปร่งใส โดยรวมมีความคิดเห็น อยู่ในระดับ ($\bar{x} = ๓.๓๑$) เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละข้อพบว่า ประชาชนมีระดับความคิดเห็นต่อการ ศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลตะเคียนเลื่อน อำเภอมือง จังหวัดนครสวรรค์ ด้านความโปร่งใสอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

๔. หลักการมีส่วนร่วม (การที่องค์การบริหารส่วนตำบลเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับการบริหารการพัฒนาบุคลากรและประชาชน ขององค์การบริหารส่วนตำบล

ตะเคียนเลื่อน มีส่วนร่วมทุกขั้นตอน โดยเฉพาะส่วนร่วมในการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หรือผู้บริหาร และการรับรู้ข่าวสารข้อมูล รวมถึงการแสดงความคิดเห็น การประเมินผลงานขององค์กร), ผลการวิจัย พบว่า ระดับความคิดเห็นต่อการ ศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลตะเคียนเลื่อน อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ด้านการมีส่วนร่วม โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับ ($\bar{x} = 3.32$) เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละข้อ พบว่า ประชาชนมีระดับความคิดเห็นต่อการ ศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลตะเคียนเลื่อน อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ด้านการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

๕. หลักความรับผิดชอบ (การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างเคร่งครัด โดยคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อประชาชน ได้แก่การตระหนักในหน้าที่ ที่จะต้องปฏิบัติต่อประชาชน พร้อมการใส่ใจต่อปัญหาของชุมชน มีความกระตือรือร้นในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อน ของประชาชน ให้บรรลุผล และกล้ายอมรับผลการกระทำที่ผิดพลาด) ผลการวิจัย พบว่า ระดับความคิดเห็นต่อการ ศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลตะเคียนเลื่อน อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ด้านความรับผิดชอบ โดยรวม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.20$) เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละข้อพบว่า ประชาชนมีระดับความคิดเห็นต่อการ ศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลตะเคียนเลื่อน อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ด้านความรับผิดชอบอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

๖. หลักความคุ้มค่า (การบริหารการพัฒนาบุคลากรและประชาชนให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลต่อการใช้ทรัพยากร พร้อมกับการใช้งบประมาณให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน ได้แก่การจัดซื้อ จัดจ้าง ที่มุ่งเน้นถึงการประหยัด ด้วยการจัดลำดับความสำคัญก่อนหลัง และขั้นตอนของการดำเนินการโครงการพัฒนาชุมชน) ผลการวิจัย พบว่าระดับความคิดเห็นต่อการ ศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลตะเคียนเลื่อน อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ด้านความคุ้มค่า โดยรวม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($n=2.84$) เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละข้อพบว่า ประชาชนมีระดับความคิดเห็นต่อการ ศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลตะเคียนเลื่อน อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ด้านความคุ้มค่า อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

๕.๑.๓ ผลการทดสอบสมมติฐาน

บุคคลที่มีปัจจัยบุคคลต่างกันมีแนวคิดต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลตะเคียนเลื่อน อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ แตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่าประชาชนมีเพศต่างกัน ($\text{Sig}=0.001$) มีอายุต่างกัน ($\text{Sig}=0.000$) มีระดับการศึกษาไม่ต่างกัน ($\text{Sig}=0.001$) มีอาชีพต่างกัน ($\text{Sig}=0.001$) มีรายได้ต่างกัน ($\text{Sig}=0.001$) เมื่อจำแนกรายด้านพบว่าเปรียบเทียบแนวคิดของประชาชนต่อการบริหารงาน

ตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลตะเคียนเลื่อน อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน

สมมติฐาน	ผลการทดสอบสมมติฐาน	
	ยอมรับสมมติฐาน	ปฏิเสธสมมติฐาน
๑. ประชาชนมีเพศแตกต่างกัน	-	✓
๒. ประชาชนมีอายุต่างกัน	-	✓
๓. ประชาชนมีระดับการศึกษาไม่ต่างกัน	-	✓
๔. ประชาชนมีอาชีพต่างกัน	-	✓
๕. ประชาชนมีรายได้ต่างกัน	-	✓

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยครั้งนี้ จะกล่าวถึงการศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลตะเคียนเลื่อน อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ โดยผู้วิจัยจะขอกล่าวถึงประเด็นที่สำคัญเพื่อนำมาอภิปรายผล ดังนี้

จากการศึกษาเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลตะเคียนเลื่อน อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า ผู้บริหาร พนักงาน เจ้าหน้าที่และลูกจ้างใช้หลักธรรมาภิบาล ในภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.31$) ซึ่งสอดคล้องกับผลงานของ **สุภัทรมาศ จริยเวชวัฒนา**. ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการเทศบาลตามหลักธรรมาภิบาล : กรณีศึกษา เทศบาลตำบลบ้านฉาง เป็นการศึกษาเชิงคุณธรรม กลุ่มตัวอย่างคือผู้บริหารตำบลบ้านหนองฉาง พนักงานเทศบาล และผู้นำชุมชน จำนวน ๖ ด้าน ผลการศึกษาพบว่า ในการบริหารจัดการของเทศบาลบ้านฉางตามหลักธรรมาภิบาล ได้จัดทำโครงการตามนโยบายและเทศบัญญัติในด้านต่างๆ แต่ยังมีปัญหาเรื่องโครงสร้างพื้นฐานการทำงานในเทศบาลยังไม่เป็นระบบ โดยพนักงานส่วนหนึ่งยังคงยึดติดกับระบบเก่า ไม่ยอมรับระเบียบกฎเกณฑ์ใหม่ ๆ ทางด้านกระบวนการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารเทศบาลบ้านฉาง พบว่าเทศบาลตำบลบ้านฉางมีความเสมอภาคและการกระจายพัฒนาการจัดซื้อจัดจ้างกระบวนการต่าง ๆ ส่วนใหญ่มีความเปิดเผยตรงไปตรงมา พบว่า คณะกรรมการชุมชนที่ได้รับการแต่งตั้งเข้ามานั้นไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลตะเคียนเลื่อน อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ได้นำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายเมื่อพิจารณาทางด้านมีประเด็นที่จะนำมาอภิปราย ดังนี้

๑. หลักนิติธรรม จากการศึกษาพบว่า ประชาชนในเขตพื้นที่กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อการศึกษากิจการบ้านตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลตะเคียนเลื่อน อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ด้านนิติธรรม โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.18$) เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละข้อพบว่า ประชาชนมีระดับความคิดเห็นต่อการศึกษากิจการบ้านตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลตะเคียนเลื่อน อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ด้านหลักนิติธรรมอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานการวิจัยของ **พิทยา สุนทรวิภาค** ได้กล่าวถึงเรื่องการนำหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้กับองค์การบริหารส่วนตำบล ด้านหลักนิติธรรมเป็นการปฏิบัติเกี่ยวกับการตรากฎหมาย กฎข้อบังคับให้ทันสมัยและเป็นธรรมที่ยอมรับของชุมชน และชุมชนยินยอมปฏิบัติตามกฎหมาย ซึ่งการปฏิบัติของ องค์การบริหารส่วนตำบล สามารถดำเนินการให้สอดคล้องได้ โดยการออกข้อบังคับตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบล ต้องเป็นไปตามกฎหมายให้อำนาจไว้ และมุ่งให้เกิดความเป็นธรรมเพื่อรักษาผลประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก เพื่อเป็นที่ยอมรับของประชาชนและให้ประชาชนได้ทราบอย่างทั่วถึงด้วยการปิดประกาศ ณ ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบล หรือที่ทำการหมู่บ้านและทำการประชาสัมพันธ์ด้วยรูปแบบอื่น ๆ เช่น ทำการแจกจ่ายเอกสารในการประชุมหรือเสียงตามสาย เป็นต้น

๒. หลักคุณธรรม จากการศึกษาพบว่า ประชาชนมีแนวคิดเห็นต่อการศึกษากิจการบ้านตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลตะเคียนเลื่อน อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ด้านคุณธรรมโดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.18$) เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละข้อพบว่า ประชาชนมีระดับความคิดเห็นต่อการศึกษากิจการบ้านตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลตะเคียนเลื่อน อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ด้านคุณธรรมอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ ด้วยการยึดมั่นหลักการต่อการปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ และมีความยุติธรรม ซึ่งถือว่าโดยภาพรวมการศึกษากิจการบ้านตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลตะเคียนเลื่อน อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ด้านคุณธรรมสอดคล้องกับผลการวิจัยของ **อรพินท์ สฟโชคชัย** ได้แสดงแนวคิดการนำหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้ว่า ปัจจุบันการบริหารการจัดการที่ดี หรือหลักธรรมาภิบาลมาใช้คู่กับระบบการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการพัฒนาการเมืองท้องถิ่น และที่สำคัญ ปัญหาการทุจริตจะเบาบางลง ซึ่งเป็นสิ่งที่ทำร้ายขององค์การบริหารส่วนตำบลขณะนี้ คือ การปรับกลยุทธ์ ทักษะคิด วิเคราะห์ วิธีการทำงานของบุคลากรนำไปสู่การเป็นนัก บริหารยุคใหม่

๓. หลักความโปร่งใส จากการศึกษา พบว่า ประชาชนในเขตพื้นที่ที่มีความคิดเห็นต่อการศึกษากิจการบ้านตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลตะเคียนเลื่อน อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ด้านหลักความโปร่งใส โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.32$) เมื่อพิจารณารายละเอียดแต่ละข้อพบว่า ระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการศึกษากิจการบ้านตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ **รัชนา ศานติยานนท์** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบใหม่ของการ

บริหารการจัดที่ดีในมหาวิทยาลัย” โดยสรุปในภาพรวมว่า การบริหารการจัดการที่ดีในการปฏิบัติที่ยอมรับในกลุ่มนักบริหารที่เกี่ยวข้องกับอุดมศึกษาในปัจจุบัน และเน้นเรื่องการมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยการส่งเสริมให้มีความรับผิดชอบในการปฏิบัติ และความโปร่งใส พร้อมกับการเน้นความสำคัญในการมีส่วนร่วม ด้วยการกระจายอำนาจ และความยุติธรรมเป็นพื้นฐานของการปฏิบัติทางการศึกษา โดยสรุปเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารจัดการมหาวิทยาลัยในส่วนต่าง ๆ ที่สะท้อนให้เห็นถึงองค์ประกอบของการบริหารการจัดการที่ดี ที่สอดคล้องกับแนวคิดของ **เบญจวรรณ วันศิริ**. ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาความเป็นธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า นายกองค์การบริหารส่วนตำบลร้อยเอ็ดมีธรรมาภิบาลในภาพรวมอยู่ในระดับสูง เพื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านความมีประสิทธิภาพ ด้านความรับผิดชอบ ด้านคุณธรรม ด้านนิติธรรม มีธรรมาภิบาลระดับสูง ส่วนด้านความโปร่งใส ด้านการมีส่วนร่วม มีธรรมาภิบาลต่ำ สำหรับปัจจัยต่าง ๆ ซึ่งได้แก่ความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ และความรู้ความเข้าใจในการปกครองด้วยหลักธรรมาภิบาล ผลการวิจัย พบว่ามีความสัมพันธ์กับธรรมาภิบาลของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ขณะที่อายุ ระดับการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับธรรมาภิบาล ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดร้อยเอ็ดที่ได้นำหลักการบริหารงานในหลักความโปร่ง มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสาร พ.ศ. ๒๕๔๐ โดยการตีพิมพ์ ประชุมชี้แจงผ่านหอกระจายข่าว หรือเสียงทางสายในหมู่บ้านและวารสารประจำหมู่บ้าน

๔. หลักการมีส่วนร่วม จากการศึกษาพบว่า ประชาชนในเขตพื้นที่มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลตะเคียนเลื่อน อำเภอมือง จังหวัดนครสวรรค์ ด้านหลักการมีส่วนร่วม โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.32$) เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละข้อพบว่า ประชาชนมีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลตะเคียนเลื่อน อำเภอมือง จังหวัดนครสวรรค์ ด้านหลักการมีส่วนร่วม อยู่ในระดับปานกลาง ที่มุ่งให้ความสำคัญเรื่อง การบริหารงานและกิจกรรมต่าง ๆ มีการสรุปรายงานอย่างเปิดเผยสื่อสารธารณะ มีความถูกต้องและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนสามารถทำการตรวจสอบได้ เนื่องจากนโยบายมีความชัดเจนไม่ซับซ้อนมีประสิทธิภาพเพียงพอต่อการปฏิบัติหน้าที่ โดยรวมการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลตะเคียนเลื่อน อำเภอมือง จังหวัดนครสวรรค์ อยู่ในระดับความคิดเห็นระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของงานวิจัยของ **เสนาะ สภาพไทย พ.ท.** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีตามความคิดเห็นของนักเรียนเสนาธิการทหารบก” ผลการศึกษาพบว่า การบริหารบ้านเมือง และสังคมที่ดีของรัฐบาลมีความสำคัญอยู่ที่ระดับสูง ได้แก่ ด้าน ความโปร่งใส ด้านการมีส่วนร่วม ด้านความรับผิดชอบ ด้านความคุ้มค่า ด้านนิติธรรม และด้านคุณธรรม อยู่ในระดับปานกลาง และจากการทดสอบสมมติฐานพบว่า นักเรียนเสนาธิการทหารบกที่มีสถานภาพ อายุ การศึกษา

ระดับรายได้ ชั้นยศ ระยะเวลา ในการปฏิบัติราชการ และตำแหน่งหน้าที่ต่างกันไม่มีผลต่อความคิดเห็นเรื่องการบริหารบ้านเมืองและสังคมที่ดีของรัฐบาลแตกต่างกัน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ธนนชัย รัตนไทรแก้ว** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การประเมินการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนในจังหวัดนครสวรรค์ ผลการวิจัยสรุปว่า โรงเรียนในจังหวัดนครสวรรค์ มีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาการบริหารโรงเรียนซึ่งอยู่ในแต่ละหลักธรรมาภิบาล พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การบริหารงบประมาณ รองลงมา คือ ด้านงานบริหารบุคคล ด้านการบริหารทั่วไป และด้านวิชาการ ตามลำดับ

ซึ่งผลการเปรียบเทียบการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ของโรงเรียนในจังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตามขนาดโรงเรียน ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการบริหารโรงเรียน พบว่า ในภาพรวมและในแต่ละหลักไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ในหลักความคุ้มค่าในเรื่องของการได้รับรางวัลด้านวิชาการ ซึ่งเป็นผลมาจากการส่งเสริมทางด้านวิชาการระหว่างโรงเรียนขนาดเล็กกับขนาดกลาง และขนาดเล็กกับขนาดใหญ่ รวมทั้งประสบการณ์ในการบริหารโรงเรียน ต่ำกว่า ๑๐ ปี และสูงกว่า ๒๐ ปี แตกต่างกัน ที่สะท้อนองค์ประกอบของการบริหารการจัดการที่ดี

๕. หลักความรับผิดชอบ จากการศึกษาพบว่า ประชาชนในเขตพื้นที่มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลตะเคียนเลื่อน อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ด้านหลักความรับผิดชอบ โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = ๓.๓๒$) เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละข้อพบว่า ประชาชนมีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลตะเคียนเลื่อน อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ด้าน หลักความรับผิดชอบ อยู่ในระดับปานกลาง ที่มุ่งให้ความสำคัญเรื่อง การบริหารงานและกิจกรรมต่าง ๆ มีการสรุปรายงานอย่างเปิดเผยต่อสาธารณะ มีความถูกต้องและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชน สามารถทำการตรวจสอบได้ เนื่องจากนโยบายมีความชัดเจนไม่ซับซ้อนมีประสิทธิภาพเพียงพอต่อการปฏิบัติหน้าที่ โดยรวมการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลตะเคียนเลื่อน อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ อยู่ในระดับความคิดเห็นระดับปานกลางทุกข้อ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานการวิจัยของ **อรพินท์ สฟโชคชัย** ได้แสดงแนวคิดว่าหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้ว่า ปัจจุบันการบริหารการจัดการที่ดี หรือหลักธรรมาภิบาลมาใช้คู่กับระบบการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการพัฒนาการเมืองท้องถิ่น และที่สำคัญ ปัญหาการทุจริตจะเบาบางลง ซึ่งเป็นสิ่งที่ท้าทายขององค์การบริหารส่วนตำบลขณะนี้ คือการปรับกลยุทธ์ ทศนคติ วิถีคิด วิธีการทำงานของบุคลากรนำไปสู่การเป็นนักบริหารยุคใหม่ ดังที่ได้กล่าวมาตั้งแต่ต้น ผู้ศึกษาวิจัยพอสรุปได้ว่า ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลควรตระหนัก และเห็นความสำคัญ ในการนำเอาหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้ ด้วยการบูรณาการพัฒนามาวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น ตลอดจนการยึดถือหลักกฎหมายในการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งถือว่าเป็นหัวใจต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อให้เกิด

สูงสุด จากแนวคิดของประชาชน ต่อการพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งถือว่าเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาแบบกระจายอำนาจ ที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทุกขั้นตอนของกระบวนการพัฒนานับตั้งแต่การเปิดเผยข้อมูล เข้าร่วมการวางแผน ร่วมกิจกรรม ร่วมการบริหาร และมีส่วนร่วมในการประเมินผล รวมทั้งจัดให้สตรี และเยาวชนให้เข้าร่วมโครงการชุมชนด้วย จะเป็นการช่วยสนับสนุนโครงการพัฒนาเป็นอย่างดี และก่อให้เกิดความมั่นใจว่าทัศนคติ หรือความคิดเห็นชาวบ้านจะไม่ถูกละเลย และจะได้รับการพิจารณา การมีส่วนร่วมของประชาชน รวมทั้งการสร้างฉันทามติให้เกิดขึ้น

๖. หลักความคุ้มค่า จากการศึกษาพบว่า ประชาชนในเขตพื้นที่ที่มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลตะเคียนเลื่อน อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ด้านหลักความคุ้มค่า โดนครวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = ๒.๒๘$) เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละข้อพบว่า ประชาชนมีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลตะเคียนเลื่อน อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ด้านหลักความคุ้มค่า อยู่ในระดับปานกลาง ที่มุ่งให้ความสำคัญเรื่อง การบริหารงานและกิจกรรมต่าง ๆ มีการสรุปรายงานอย่างเปิดเผยต่อสาธารณะ มีความถูกต้องและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชน สามารถทำการตรวจสอบได้ เนื่องจากนโยบายมีความชัดเจนไม่ซับซ้อนมีประสิทธิภาพเพียงพอต่อการปฏิบัติหน้าที่ โดยรวมการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลตะเคียนเลื่อน อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ด้านความคุ้มค่า อยู่ในระดับความคิดเห็นระดับน้อย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ **สุรัชย์ นาทองไชย**. ศึกษาวิจัยเรื่อง สภาพการบริหารงานของคณะเทศมนตรีตามหลักธรรมาภิบาล : กรณีศึกษาเทศบาลตำบลธัญญา อำเภอเมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์” ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งที่มาจากบุคลากรที่ปฏิบัติงานในเทศบาลตำบลธัญญา และประชาชนในเขตเทศบาล ต่างมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันว่า คณะเทศมนตรีบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลและต่างก็พอใจเห็นด้วยที่คณะเทศมนตรีนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานในหลักกนิติธรรมมีการออกกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิทธิและหน้าที่ของประชาชน โดยความเสมอภาค ถูกต้อง รักษาประโยชน์ของส่วนรวม ในหลักความโปร่งใส มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสาร พ.ศ. ๒๕๔๐ โดยการติดประกาศ ประชุมชี้แจงผ่านหอกระจายข่าว หรือเสียงตามสายและวารสาร ในหลักการมีส่วนร่วม มีส่วนร่วมในการจัดแผนพัฒนา การจัดซื้อ-จัดจ้าง การประชุมเทศบาล การเสนอออกกฎหมายข้อบังคับ หลักความรับผิดชอบให้บริหารที่มีคุณภาพ เป็นธรรมทั่วถึง และหลักความคุ้มค่า โดยการปฏิบัติกิจกรรมตามลำดับความสำคัญ ก่อน-หลัง การจัดซื้อ-จัดจ้างเป็นไปด้วยความประหยัด มีการแต่งตั้ง กรรมการตรวจสอบการใช้งบประมาณ

ดังที่ได้กล่าวมาตั้งแต่ต้น ผู้ศึกษาวิจัยพอสรุปได้ว่า ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลควรตระหนัก และเห็นความสำคัญ ในการนำเอาหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้ ด้วยการบูรณาการพัฒนาวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น ตลอดจนการยึดถือหลักกฎหมายในการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งถือว่าเป็นหัวใจต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน

๕.๒.๑ ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลตะเคียนเลื่อน อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล สามารถนำมาอภิปรายได้ดังนี้

จากผลการเปรียบเทียบ การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลตะเคียนเลื่อน อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตามปัจจัยบุคคล ๔ ด้าน คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ โดยภาพรวมที่แตกต่างกันออกไป เพื่อพิจารณาในแต่ละประเด็นที่จะนำมาอภิปราย ดังนี้

๑.เพศ ผลจากการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีทัศนคติต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลตะเคียนเลื่อน อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ($t=-0.240, Sig=0.814$) เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันทุกด้าน

๒.อายุ ผลจากการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีอายุ ต่างกัน มีทัศนคติต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลตะเคียนเลื่อน อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ($F=1.530, Sig=0.180$) เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันทุกด้าน

๓.ระดับการศึกษา ผลจากการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษา ต่างกัน มีทัศนคติต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลตะเคียนเลื่อน อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ($F=1.670, Sig=0.142$) เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันทุกด้าน

๔.อาชีพ ผลจากการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีอาชีพ ต่างกัน มีทัศนคติต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลตะเคียนเลื่อน อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ($F=1.060, Sig=0.382$) เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันทุกด้าน

๕.รายได้ ผลจากการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีรายได้ ต่างกัน มีทัศนคติต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลตะเคียนเลื่อน อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ($F=2.077, Sig=0.083$) เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันทุกด้าน

ดังนั้นจึงได้ทำการเปรียบเทียบความแตกต่างกันของค่าเฉลี่ยของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลตะเคียนเลื่อน อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ไม่แตกต่างกันทุกด้านโดยวิธีต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significance : LSD) รายละเอียดในตารางที่ ๔.๑๓

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกลาง ขององค์การบริหารส่วนตำบลตะเคียนเลื่อน อำเภอมือง จังหวัดนครสวรรค์ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑. การดำเนินงานปฏิบัติหน้าที่ เพื่อสังคมหรือการทำงานทางด้านบริการประชาชน ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ พนักงานของรัฐควรยึดหลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานอย่างจริงจังให้เป็นรูปธรรม สร้างจิตสำนึก จิตอาสา จิตสาธารณะ ผู้บริหารทุกคนมีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ตนเองได้รับมอบหมาย ซึ่งว่าเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นหน่วยงานของภาครัฐที่ใกล้ชิดประชาชนมากกว่าหน่วยงานอื่น พร้อมทั้งช่วยเหลือประชาชนได้อย่างรวดเร็ว

๒. ด้านการบริการประชาชน ควรให้มีความเสมอภาคครอบคลุมทั้ง ๑๒ หมู่บ้าน โดยไม่มีการเลือกความสำคัญของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ให้ทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกัน ความทุกข์ของประชาชนเป็นเรื่องสำคัญ ของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ต้องให้ความสำคัญต่อประชาชนในเขตพื้นที่ของตนเองอย่างต่อเนื่อง

๓. ควรที่ผู้บริหารต้องกำหนดนโยบายที่ชัดเจนต่อการพัฒนาชุมชน ด้วยการกำหนดแบบแผนในการพัฒนาสามารถนำไปปฏิบัติได้ตามความเหมาะสมของชุมชน ตามนโยบายที่ได้ทำการวางแผนงานตามสัญญาประชาคมหมู่บ้าน

๔. ควรเป็นโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ความรับผิดชอบ และการสนับสนุนบุคลากรในชุมชนอย่างคุ้มค่า ต่อการบริหารงานในเขตพื้นที่ ๑๒ หมู่บ้าน ของตำบลตะเคียนเลื่อน อำเภอมือง จังหวัดนครสวรรค์ และสามารถให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นทางด้าน ปัญหา อุปสรรค ด้วยการจัดกลุ่มกิจกรรมของตนเอง เพราะประชาชนเท่านั้นที่สามารถรู้ปัญหาของตนเอง จึงนำไปสู่การแก้ไขปัญหาของตนเองได้

๕. ควรจัดให้มีการประชุม หรือประชุมกลุ่มย่อยให้แต่ละหมู่บ้าน ด้วยการเชิญชวนทำการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข่าวสารการพัฒนาท้องถิ่น ข่าวสารทางด้าน สังคม เศรษฐกิจ และการเมือง และการปกครอง รวมถึงวัฒนธรรม ประเพณี ตลอดจนการปฏิบัติธรรม ตักบาตรทำบุญทุกวันพระ เพื่อแสดงถึงความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณของชุมชน

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

๑. ควรจัดทำแผนงานรณรงค์ให้ผู้บริหารและบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลตะเคียนเลื่อน อำเภอมือง จังหวัดนครสวรรค์ นำหลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานภายในองค์กรอย่างจริงจัง สร้างจิตสำนึก ให้บุคลากรมีจิตอาสา และจิตสาธารณะอย่างเป็นรูปธรรมชัดเจน

๒. ผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลตะเคียนเลื่อน อำเภอมือง จังหวัด นครสวรรค์ ควรกำหนดนโยบายการปฏิบัติงานโครงการพัฒนาชุมชนอย่างทั่วถึงทั้ง ๑๒ หมู่บ้าน

๓. ควรเปิดโอกาสให้บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลตะเคียนเลื่อน อำเภอมือง จังหวัดนครสวรรค์ จัดกิจกรรมร่วมกัน การทำงานร่วมกัน การดำเนินงานต่าง ๆ ที่นำไปสู่การให้การบริการประชาชนอย่างทั่วถึง และมีความโปร่งใสตรวจสอบได้ และพัฒนาบุคลากรให้มีความสามารถ และใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า มีประสิทธิภาพ

๔. ผู้บริหารองค์การควรกำหนดนโยบาย จัดทำแผนแม่บทเป็นลายลักษณ์อักษร และสารณีนโยบายไปปฏิบัติเป็นรูปธรรมได้จริง ด้วยการยึดหลักคุณธรรมและหลักภาวะผู้นำที่ดีในการบริหารงาน เพื่อให้เกิดประสิทธิผลต่อการปฏิบัติราชการ

๕. ควรนำข้อเสนอแนะจากผลการจัดทำประชาคมหมู่บ้าน ประชาพิจารณ์ และประขามติของประชาชนมาปรับปรุงแก้ไขปัญหา ในรูปแบบของการมีส่วนร่วมเพื่อวิเคราะห์แนวทางในการพัฒนาหมู่บ้านและการพัฒนาสังคมอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

๕.๓.๓ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

หากมีการวิจัย เกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในครั้งต่อไป ผู้วิจัยขอเสนอแนะการดำเนินการวิจัยในลักษณะนี้ต่อไป

๑.ควรศึกษาจากกลุ่มประชาชนในเขตพื้นที่ หรือกลุ่มตัวอย่างจากองค์การบริหารส่วนตำบลตะเคียนเลื่อน อำเภอมือง จังหวัดนครสวรรค์ รวม ๑๒ หมู่บ้าน เพื่อศึกษาข้อมูลว่า การใช้หลักธรรมาภิบาลสู่การพัฒนาอย่างมีระบบหรือไม่ และมีความแตกต่างจาก การวิจัยครั้งนี้หรือไม่

๒.ควรศึกษาปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายในรวม ๑๒ หมู่บ้าน ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารงาน เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพต่อประชาชน

๓. ควรศึกษาในการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาประยุกต์ เช่น คุณธรรม จริยธรรม และศีลธรรม มาเสริมการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลทั้ง ๖ ด้าน ที่ประกอบด้วน หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า

๔.ควรศึกษาจัดทำวิจัยเกี่ยวกับโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับจากองค์การบริหารส่วนตำบลมีอะไรบ้าง และมีความสำคัญต่อชุมชนและสังคมอย่างไรด้วยการปลูกจิตสำนึกให้กับประชาชน

๕. ควรนำหลักการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้เพื่อส่งเสริมแนวทางการพัฒนาบุคลากรสอดคล้องกับหลักธรรม ของพระพุทธศาสนาในยุคปัจจุบัน